

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**L. Celij Lacta[n]tij Firmiani christiano[rum] eloquentissimi
de opificio dei vel formatione hominis liber**

Lactantius, Lucius Caecilius Firmianus

Colonie, 1506

VD16 L 56

Cur deus dedit spiritu[m], temptatore[m] Cap. xx

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70248](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70248)

poze. ⁊ q̄ victū nobis ex varijs rebo subministrat. sapientiam quoq̄
homini tribuit. q̄ terrenus pater nullo modo dare p̄t. Ideoq̄ ⁊ de
sapiētibo stulti. ⁊ de stulti sapientes sepe nascūtur. qđ qđā fato ac sy
deribo assignāt Sed nō est nūc locus de fato disserēdi. hoc dicere sa
tis est. q̄ etiā si astra efficiētā rerū cōtinēt. nihilominus oīa a deo fi
eri. q̄ astra ip̄a ⁊ fecit. ⁊ ordinavit. Inepti ergo q̄ hāc potestātē deo
detrahūt ⁊ operi ei⁹ attribuūt. Hoc igit̄ dei munere celesti atq̄ pre
claro an utamur in nostra voluit eē potestate. Hoc em̄ cōcesse ip̄m
hoīem virtutis sacramētis religavit. q̄ vitā posset adipisci Dedit ei
⁊ cōstituit aduersariū nequissimū ⁊ fallacissimū spiritū. cū q̄ in hac
terrestri vita sine vlla securitatē requie dimicaret. Cur aut̄ deus hūc
vexatorē generi hoīm cōstituerit. breuiter exponā

¶ Cur deus dedit spiritū temptatorē

¶ Cap. xx

Nte om̄ia diuersitatē voluit esse. ideoq̄ vulgo nō ape
ruit veritatē. sed eam paucissimis reuelauit. que diuersi
tas om̄e arcanū mūdi cōtinēt. Nec est em̄ q̄ faciat virtutem que ses
nō modo esse. sed ne apparere qđem. q̄ fortis esse nō poterit. nisi fue
rit cōpar aliq̄s In q̄ superādo vim suā vel exerceat. vel ostēdat. Nā
vt victoria cōstare sine certamine nō p̄t. sic nec fortis qđē ip̄a sine ho
ste Ita qm̄ fortē dedit homini. statuit ei cōtrario inimicū. ne fortis
ocio torpens naturam suam perderet. Cuius omnis ratio in eo est
vt concussa et labefacta firmetur. nec aliter ad summum fastigium
possit venire. nisi prudenti manu semper agitata. se ad salutem su
am dimicandi tenore fundauerit. Noluī em̄ deus hominē ad im
mortalem illam beatitudinē delicato itinere peruenire. Daturus er
go virtutē. dedit hostē prius. q̄ animis hoīm cupiditates ⁊ vitia im

mitteret. qui esset auctor errorum malorumque omnium machinator. ut quoniam
deus hominem ad vitam vocat. ille contra ut rapiat et traducat ad mortem
Hic est qui aut inducit aut decipit eos. qui veritati studet. aut si dolo et
studijs non querit. virilem gerit animam. qua sublimem vigorem labefactare
conatur. infanda dicta et execrabilia molies. verax interficit. et tamen
ut prosternit multos. sic a multis victus prostratusque discedit. Magna
est enim vis hominis. magna ratio. magnus sacramentum. Sed si quis non defecerit
nec fide sua deuotionemque perdidit. hic beatus. hoc denique (ut breuissimum)
suis deo sit necesse est. Errat enim quisquis hominem carne metit. Nam hoc
corporeculum quo induti sumus hominis receptaculum est. Nam ipse homo
neque tangi. neque aspici. neque comprehendere potest. quia latet intra hoc quod
videtur. Qui si delicatus ac tener in hac vita aliter fuerit quam ratio eius ex
poscit. si fortiter contempta desiderijs se carnis addixerit. cadet et proietur
in terram. Si autem (ut debet) statum suum. quem rectum recte sortitus est. et prom-
pte constantemque defenderit. si terre quam calcare ac vincere debet. non ser-
uierit. vitam merebitur sempiternam.

¶ Operis conclusio et veritatem superari non posse ¶ Ca. xxi

Hec ad te Demetriane interim paucis et obscuris fortasse
perdecuit. pro rerum ac temporis necessitate peroravi. quibus contem-
tus esse debeas. Plura et meliora laturus. si nobis indulgentia celitus
venerit. tunc et ego te ad vere philosophie doctrinam et planius et veri-
ter cohortabor. Statui enim quibus multa potero litteris tradere. quam ad vite
beate statum spectet. Et quidem contra philosophos. quoniam sunt ad perturban-
dam veritatem perniciosi et graues. Incredibilis enim est vis eloquentiae et
arguendi differendique subtilitas quibus facile dicipiat quos par-
tim nostris armis. partim vero ex ipsorum inter se consertatione sumptis